

Departament Komunikacji Społecznej

ul. Słonimska 1

15-950 Białystok

tel.: 85 879 79 79

opinia@um.bialystok.pl

Białystok w 80. rocznicę Powstania w Getcie Białostockim

Dodana: 05.06.2023 16:10

Kategorie: Kultura | Aktualności | Uroczystość | BOK | Mieszkańcy | Historia

W tym roku w Białymstoku obchodzimy 80. rocznicę Powstania w Getcie Białostockim. Oprócz głównych uroczystości zaplanowanych na 16 sierpnia, odbędzie się też ponad trzydzieści różnych wydarzeń historycznych i kulturalnych, które potrwać w Białymstoku od połowy czerwca aż do listopada.

Powstanie w białostockim getcie, utworzonym w lipcu 1941 roku, było drugim pod względem wielkości – po powstaniu w getcie warszawskim – ważnym zrywem społeczności żydowskiej w walce z hitlerowcami, która przed wojną stanowiła prawie połowę mieszkańców naszego miasta. Powstanie w Białymstoku wybuchło 16 sierpnia 1943 roku, walki trwały kilka dni.

– W osiemdziesiątą rocznicę powstania w białostockim getcie i jego ostatecznej likwidacji chcemy w sposób szczególny oddać hołd żydowskim mieszkańcom naszego miasta. Mówimy o pamięci, spuściźnie, którą pozostawili nam bohaterowie, walczący i ginący w getcie. Oni wiedzieli, że zginą, bo walka była nierówna – powiedział prezydent Tadeusz Truskolaski. – Każdy system, który zbudowany jest na nienawiści, wcześniej czy później powoduje cierpienie. W getcie zwykły człowiek staje się bohaterem. Są bohaterowie bardziej widoczni i ci cisi, o których niewiele wiemy, którzy na co dzień cierpieli tylko dlatego, że byli Żydami.

– Macie w swojej lokalnej historii coś, czego wiele innych małych ojczyzn nie ma – wiele kart ogromnego bohaterstwa, ogromnego zrywu powstańczego. Nie możemy abstrahować od tego, co tam się działo, od życia normalnych, zwykłych ludzi, którzy nie byli bohaterami – powiedział Marian Turski, przewodniczący Komitetu Honorowego do spraw Obchodów 80. rocznicy Powstania w Getcie Białostockim. – W getcie chodziło o to, żeby próbować przeżyć, bo to oznaczało zwycięstwo nad Niemcami. Skoro próbowali nas wykorzenić, zdusić, próba przeżycia była próbą bohaterską.

Miasto przygotowało program upamiętniający, czyli szereg wydarzeń artystycznych i kulturalnych, mających na celu przypomnienie tragicznych wydarzeń z historii Białegostoku i oddanie hołdu ofiarom zagłady, oraz przywrócenie ich społecznej pamięci. W przestrzeni miejskiej (projekty plenerowe), jak i w muzeach, galeriach, ośrodkach kultury i innych obiektach, realizowane są i będą trwały do końca listopada projekty nawiązujące do kluczowych wydarzeń z lat 1941-1943. Instytucje kultury, animatorzy i organizacje pozarządowe, w trakcie 2023 roku organizują m.in. wystawy fotografii i malarstwa, koncerty, spektakle, prezentacje, spacer historyczny, działania edukacyjne, spotkania autorskie i dyskusje, wydanie kilku publikacji czy realizację muralu.

– Opowiadanie historii getta jest niezwykle trudne, dlatego że zachowało się niewiele materiałów historycznych. W tym getcie stłoczono 60 tysięcy ludzi. Dzięki badaniom i znaleziskom udaje nam się opowiedzieć o tym, co się w Białymstoku wydarzyło wśród zwykłych ludzi – powiedziała Jolanta Szczygiet-Rogowska, dyrektor Galerii im. Sleńdzińskich.

Program obchodów rocznicowych obejmuje ponad trzydzieści wydarzeń.

– Podczas wydarzeń będziemy starali się pokazać to, czego już nie ma w Białymstoku. Szczególną uwagę chcemy zwracać na mieszkańców, którzy żyli, pracowali w Białymstoku i zginęli tylko dlatego, że w ustroju totalitarnym nazistowskich Niemiec nie mogli istnieć, nie mogli żyć. Zwracamy uwagę na ich historie, na ich wkład w rozwój naszego miasta, na ich życie, które przekreśliła II wojna światowa – powiedział zastępca prezydenta Przemysław Tuchliński.

27 czerwca, w rocznicę spalenia Wielkiej Synagogi, odbędą się uroczystości oficjalne przy pomniku (ul. Suraska). Wieczorem można będzie posłuchać koncertu Karoliny Cichej i Spółki w sali kina Forum oraz obejrzeć wizualizację dzielnicy Chanajki i płonącej synagogi na budynku Białostockiego Teatru Lalek.

26 lipca odbędzie się uroczystość odsłonięcia tablic wmurowanych w chodniki w miejscach głównych bram getta, w jego pierwotnych granicach z 1941 roku.

16 sierpnia odbędą się uroczystości oficjalne z okazji 80. rocznicy Powstania w Getcie Białostockim (Plac Mordechaja Tenenbauma). Głównym obchodom towarzyszyć też będzie odsłonięcie tzw. kamieni pamięci poświęconych rodzinie Samuela Pisara – ocalałego z zagłady getta i obozu koncentracyjnego w Auschwitz. Kamienie znajdą się na chodniku przy kamienicy, gdzie Pisar się urodził.

Tego dnia, wieczorem na Rynku Kościuszki można będzie obejrzeć plenerowy spektakl „Skrzypek na dachu” Teatru Żydowskiego im. Estery Rachel i Idy Kamińskich w Warszawie.

Szczegółowy program obchodów 80. rocznicy powstania w getcie znajduje się w załączniku na dole strony.

Eliza Bilewicz-Roszkowska

